

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). แผนแม่บทการพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2556). *ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2556-2566*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. *เอกสารสรุประเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. *คู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). การจัดระบบคนไร้รัฐในบริบทประเทศไทย. ใน สุรีย์พร พันพิง และมาลี สันภูวรรณ (บรรณาธิการ). *ประชากรและสังคม 2554*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ. (2557). *แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย*. 28 พฤษภาคม 2557. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัย. คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ.
- คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. (2557). เอกสารแถลงข่าวผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 2/2557 วันจันทร์ ที่ 17 พฤศจิกายน 2557.
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค. (2556). *สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการจัดการชนเผ่าในประเทศไทย*. 13 – 15 สิงหาคม 2556 ณ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ: วุฒิสภา.ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. (2558). *ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์: ความหมายและการเรียกชื่อ*. 29 มกราคม 2558. http://www.sac.or.th/databases/ethnicredb/more_information.php
- ฐิติขจี พิษผล. (2556). *แผนการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการพัฒนากำลังพลเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมอาเซียน: ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน..* กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม.
- ดำรงค์ ตุ่มทอง, พชรินทร์ สิริสุนทร, รัตนะ บัวสนธ์ และ ทวีศักดิ์ ศิริพรไพบูลย์ (ม.ป.พ.). ปัญหาเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา : สถานการณ์ความไม่เสมอภาคในสังคมไทย. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยนเรศวร. 27 สิงหาคม 2558. <http://human.pn.psu.ac.th/ojs/index.php/eJHUSO/article/viewFile/141/146>
- เทศบาลตำบลท่าสายลวด. (2559). *แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561*. ตาก: เทศบาลตำบลท่าสายลวด.
- เทศบาลตำบลแม่ตาบ. (2559). *แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561*. ตาก: เทศบาลตำบลแม่ตาบ.

- ธีร์ จินกราน (2556). คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม : บทบาทสำคัญของการพัฒนาทักษะและนิสัยการอ่านที่ดีในระดับประถมศึกษา. *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2556 (Thailand Conference on Reading 2013)*. วันที่ 21-22 มีนาคม 2556, กรุงเทพมหานคร. 27 สิงหาคม 2558. <http://www.tkpark.or.th/stocks/extra/001364.pdf>.
- เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร (2555). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย : ที่มาและทางออก*. สรุปการบรรยาย “ยกเครื่องการศึกษาไทยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ” วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2555 ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2558). *อาเซียนไม่ได้มีแค่ AEC*. 29 มกราคม 2558. http://www.cscom.com/article_show.php?id_show=72
- ไพรินทร์ มากเจริญ. (2551). *ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์บริเวณชายแดน: กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาล อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาสกร อูระแสง. (2558). *ทิศทางการศึกษาของไทยในบริบทประชาคมอาเซียน*. 29 มกราคม 2558. <https://wiki.stjohn.ac.th/groups/aec/wiki/d2461/>
- มูลนิธิรักษเด็ก. (2558). *สิทธิเด็กในประเทศไทย*. 29 มกราคม 2558. <http://www.rakdek.or.th/th/news>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2556). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556*. เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 87 ง ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2556.
- รีลิสบล็อก. (2559). *แม่สอดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. 30 เมษายน 2559. <http://www.realist.co.th/blog>
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2555). *เมืองพิเศษ แนวคิดและความเป็นไปได้*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิพงษ์ รอดเกษม. *กระบวนการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรณีศึกษา การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษนครแม่สอด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2554). *นโยบายสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสยิดนุรุลอิสลาม. (2556). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา 3 ปี 2556-2559*. ตาก: เทศบาลนครแม่สอด.
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสยิดนุรุลอิสลาม. (2557ก). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2557*. ตาก: เทศบาลนครแม่สอด.
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสยิดนุรุลอิสลาม. (2557ข). *โครงการตามแผนพัฒนาเด็กแห่งชาติประจำปีการศึกษา 2557*. ตาก: เทศบาลนครแม่สอด.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2554). *รายงานสรุปผลการสัมมนาแนวทางการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษนครแม่สอด*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- สภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย. (2557ก). *ธรรมนูญว่าด้วยสภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย*. เอกสารหลักชุดที่ 2 เวทีสมัชชาระดับชาติว่าด้วยสภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย ครั้งที่ 1 วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 ณ วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มศว. อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.
- สภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย. (2557ข). *กรอบแผนงานระยะสั้น 1 ปี ของสภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย*. เอกสารหลักชุดที่ 3 เวทีสมัชชาระดับชาติว่าด้วยสภาชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทย ครั้งที่ 1 วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 ณ วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มศว. อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.
- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2559). แม่สอดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. 30 เมษายน 2559. <http://click.senate.go.th/?p=3153>
- สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ. (มปป.). *โครงการศึกษาการจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก*. ตาก: สำนักงานเทศบาลเมืองแม่สอด.
- สำนักกิจการชาติพันธุ์. (2550). *ปฏิญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2558*. ตาก: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2559ข). *การจัดการศึกษาของศูนย์ประสานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว*. ตาก: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554ก). *สานฝันเพื่อสิทธิเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. (2558). *เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554ข). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานจังหวัดตาก. (2548). *แผ่นดินสีมหาราชตาก*. ตาก: สำนักงานจังหวัดตาก.
- สำนักงานจังหวัดตาก. (2559). *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดตาก*. (30 เมษายน 2559). http://www.tak.go.th/history_maesod.htm
- สำนักงานเทศบาลเมืองแม่สอด. (2554). *ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลนครแม่สอด*. ตาก: กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556ก). *รายงานการติดตามการศึกษาเพื่อปวงชนระดับโลก: ประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556ข). *แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556ค). *การดูแลและการศึกษาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *สิทธิเด็กตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ. (2558). *ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ*. ตาก: องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ. (2559). *แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561 โรงเรียนบ้านหนองน้ำเขียว*. ตาก: องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กาษา. (2558). *แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2558-2560*. ตาก: องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กาษา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลด่านแม่ละเมา. (2559). *แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561*. ตาก: องค์การบริหารส่วนตำบลด่านแม่ละเมา.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก. (2556). *ข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก*. ตาก: กระทรวงมหาดไทย.
- อปท นิวส์. (2558). *เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก แม่สอดโมเดล*. กรุงเทพฯ: อปท นิวส์ ฉบับพิเศษ 2558.

สัมภาษณ์

- คิน โม โม. ผู้ปกครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านค้ำภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง. (25 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- จรรยาธิษั วังชัย. หัวหน้าฝ่ายกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลท่าสายลวด. (31 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- ฐาปณีย์ กุฎีรักษ์. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านค้ำภิบาลองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง. (25 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- ณัฐวรรณ นิกอร์สันติธรรม. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปูแป๊ะ องค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ. (30 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- เทอดเกียรติ ชินสรนันท์. นายกเทศบาลนครแม่สอด. (13 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์. บุญส่ง ปัทมพงศ์พร. หัวหน้าฝ่ายอำนวยการสำนักปลัดเทศบาลตำบลท่าสายลวด. (31 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- ประกายดาว อนุรักษ์สาคร. ผู้ปกครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยระพีรัง องค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ. (30 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- ไพฑูรย์ อินถาวร. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมหาวัน. (1 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.

- ภิรมย์ ทองคุ่ม. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลนครแม่สอด. (13 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- มณีรัตน์ เขียวงาม. ผู้อำนวยการโรงเรียนสัปปายะศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลด่านแม่ละเมา. (26 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- มานพ ยะเขียว. นายกองการบริหารส่วนตำบลแม่ปะ. (27 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์. รัชนีกร ยอดสุวรรณ. หัวหน้าฝ่ายกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง. (25 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- วิไลลักษณ์ เยอเบา. หัวหน้ากลุ่มงานฟื้นฟูวัฒนธรรมและการศึกษาทางเลือก สมาคมรวมศูนย์ การศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย. (17 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.
- ศิริลักษณ์ เครือยา. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ. (27 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.
- ศักดิ์ดา แสนมี. เลขานุการสำนักงานสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย. (17 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.
- สลีลา การไชนา. รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีชัยดิษฐอิสลาม เทศบาลนครแม่สอด. (1 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.
- สมาน สุยะตุ่น. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่ตาว. (24 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์. สุทธิพร มั่นปาน. นายกองการบริหารส่วนตำบลพะวอ. (15 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- สุพรรณ ไชยา. รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ปะ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ. (1 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.
- สุภัทรา ขอบธรรม. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ. (16 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- สุนทร ไบทอง. (ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลด่านแม่ละเมา. (16 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- สุรพงษ์ กองจันทิก. อดีตประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติ ผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติ และผู้พลัดถิ่น. (4 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- สีคาร คำแยง. นายกองการบริหารส่วนตำบลด่านแม่ละเมา. (26 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- สีดี ไปงดอยหลวง. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กาษา. (2 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์. สมรัชนีกร อ่องเอิบ. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (16 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- สมนึก ชื่นนิยม. นายกองการบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง. (25 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.
- เสาวนีย์ ยาใจ. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ. (3 มิถุนายน 2559). สัมภาษณ์.
- อโณทัย ไทยวรรณศรี. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2. (23 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.

อภิรดี ปางทองทุ่ง. ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปางสว่างคำ องค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ. (30 พฤษภาคม 2559). สัมภาษณ์.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Cafcass. (2007). *Policy Development framework*. Chelsey Bonehill. Dukeshire, S. and Thurlow, J. (2002). *A Brief Guide to Understanding Policy Development for Rural Communities Impacting Policy*. Halifax: Dalhousie University.
- Levin, B. (2003). *Approaches to equity in policy for lifelong learning* [online]. Accessed on 24th August 2015, available at: <http://www.oecd.org/education/school/38692676.pdf>
- Office of the Auditor General. (2003). *A Guide to Policy Development*. Manitoba: Civil Service Commission.
- Ontario Public Service. (2014). *Equity and Inclusive Education in Ontario Schools: Guidelines for policy Development and Implementation*. Ontario: Ministry of Education.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2008). *Ten steps to equity in education* [online]. Accessed on 24th August 2015, available at: <http://www.oecd.org/education/school/39989494.pdf>
- Rawls, J. (1972). *A Theory of Justice*. Cambridge: Harvard University.
- UNESCO. (2008). *Equity and inclusion in education* [online]. Accessed on 24th August 2015, available at: http://www.unesco.org/bpi/pdf/iatt_equity_inclusion_tools_042008_en.pdf
- United Nations Girls' Education Initiative (UNGEI). (2010). *Equity and inclusion in education* [online]. Accessed on 24th August 2015, available at: http://www.unicef.org/education/files/Equity_and_Inclusion_Guide.pdf
- Wilson, D. (2003). *Human rights: Promoting gender equality in and through education*, Background paper for UNESCO EFA Global Monitoring Report, 2003/4, Paris: UNESCO.